

SLOVENSKI

Izdaja časopisno-izdajniško podjetje SZDL "Nas tisk", Direktor: Rudi Janhuba / Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak / Tiska: tiskarna "Slov. poročevalec" / Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 3, telefon 23-522 do 23-526 / Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica 3, telefon 23-522 do 23-526 / Oglašni oddelci: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-596, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832 / Poštni predal 29 / Tekoči račun Narodne banke 601-77-163 / Mesečna naročnina 200 din

Poročevalec

Na mnoga leta
tovariš Tito!

Predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko je poslal predsedniku FLR Jugoslavije maršalu Titu naslednjo brzojavko:

Dragi Tito!

Tvoj rojstni dan je vsako leto prilika, da Ti vse naše delovno ljudstvo izraža svojo predanost in tople želje. To je prilika, ko ugotovljamo vse nove in nove uspehe, ki jih pod Tvojim vodstvom uresničujemo delovni ljudje v graditvi in izpolnjevanju našega družbenega življenja.

Ne samo odlična dogajanja naše osvoboditve v vojni, marveč tudi vsi najvažnejši ukrepi in uspehi v razvijanju socialističnih družbenih odnosov in socialistične demokracije nosijo pečat Tvojega imena. Zato se iz dneva v dan množijo dejstva in razlogi za vero in zaupanje množic v Tebe, našega voditelja in resničnega ljudskega tribuna.

V imenu Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije prejemaj za to tudi ob tej priliki naše najtoplejšje želje in čestitke.

Miha Marinko.

Čestitke z vseh strani

Beograd, 24. maja. (Tanjug). Predsednik Sabora LR Hrvatske dr. Vladimir Bakarić je poslal predsedniku republike Titu naslednjo brzojavko za njegov rojstni dan:

»V imenu Sabora LR Hrvatske in svojemu imenu Ti najtopleje čestitam za 62. rojstni dan z željo, da bi še dolgo leta vodil naše narode v njihovi borbi za socializem v novi Jugoslaviji.«

Predsednik Ljudske skupščine LR Črne gore Blažo Jovanović je poslal naslednje čestitke: »V imenu črnogorskega naroda, Ljudske skupščine in svojemu imenu Ti pošiljam za 62. rojstni dan komunistični pozdrav, izražajoč z njim vročo ljubezen, hvalečnost in priznanje za vse, kar si doslej dal za zmago naše ljudske revolucije, za napredek in srečno prihodnost naše slavne in ponosne socialistične domovine.«

Na Tvoj rojstni dan Te spremljajo naše iskrene in tople misli, misli sihehnega delovnega človeka in borce za zmago socializma, saj se neustrašno zavzemamo za razcvet, blaginjo in srečo naših junških narodov, pobratenih in slojnih kot en človek v časti, svobodi, ponosu in socialistični graditvi, v obrambi naše narodne neodvisnosti in utrjevanju našega moralno-političnega ugleda v svetu. S to neizmerno ljubeznijo na-

šega ljudstva, z brezkončnim zaupanjem vate se zlivata ljubezen in patriotična misel črnogorskega ljudstva, ki je trdno povezano s Tvojim velikim delom in ki Ti bo vedno sledilo v velikem boju za zmago socializma ter bo dalo pod Tvojim vodstvom vse svoje moči za dobro in srečo naše socialistične skupnosti.

Zivel mnogo let naš ljubljani in največji prijatelj tovariš Tito v ponos in srečo naše socialistične domovine!

Pozdravno brzojavko maršalu Titu je poslal tudi izvršni svet Ljudske skupščine Črne Gore.

Pripadniki jugoslovanskega vojnega letalstva bodo jutri izročili predsedniku republike v štafetni palici tole sporočilo:

»Odhajajoč iz zgodovinskega kraja Medjugorja, kjer se je začelo naše vojno letalstvo, bo letalska štafeta letela nad mnogimi zgodovinskimi kraji, kjer se je v krvi in smrti kalila naša slavna vojska. To je pot, ki trdno in nerazdružljivo povezuje vse nas, pripadnike armade, z pripravljeno izpolniti vse naloge. Izjavljamo Vam, da je jugoslovansko vojno letalstvo trdno z Vami kot en človek pripravljeno izpolniti vse naloge, ki nam jih boste dali.«

Sprejmi pri predsedniku republike

Beograd, 24. maja. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je sprejel danes dopoldne na zasebni obisk izrednega in pooblaščenega veleposlanika republike Turčije g. Agah Aksela, ki zaradi odsotnosti ni imel priložnosti pozdraviti predsednika republike po njegovi vrnitvi iz Turčije.

Danes dopoldne je predsednik republike sprejel Marijana Baršića, izrednega poslanika in pooblaščenega ministra FLRJ v Belgiji.

Čestitka ob jordanem državnem prazniku

Beograd, 24. maja. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal brzojavko jordanскому kralju Al Husenu, v kateri mu pristočno čestita k državnemu prazniku Jordana.

Ga. Pandit bo prišla v Jugoslavijo 24. junija

New Delhi, 24. maja. (Tanjug). Zastopnik indijskega ministra za zunanje zadeve je izjavil davi, da bo ga. Pandit, predsednica Generalne skupščine, prispela v Jugoslavijo 24. junija. V Jugoslaviji bo ostala 8 dni.

Obisk uglednega brazilskega socialist

Beograd, 24. maja. Te dni bo prisel v Beograd brazilski senator g. Domingo Velasco, generalni sekretar socialistične stranke Brazilije. G. Velasco je prvi vodilni brazilski socialist, ki pride v Jugoslavijo. Med bivanjem pri nas bo gost Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije. (Jugopres).

Nova italijanska kolonija v Trstu

Trst, 24. maja. (Tanjug). V tržaškem predmestju Lovce so začeli graditi novo kolonijo italijanskih izseljencev, ki bo imela 72 stanovanj. Kolonijo zida »Ustanova za pomoč beguncem iz Julijske krajine in Dalmacije«, ki dela s kapitalom rimske vlade in je pred kratkim zgradila kolonijo za begunce v tržaškem predmestju Ciaboli ter tam naselila okrog 500 Italijanov.

Po podatkih iz demokratskih virov je rimska vlada dala do 200 milijonov lir za kolonizacijo italijanskih beguncev v coni A STO. Namen kolonizacije je spremeniti etnično sestavo tega ozemlja.

Jugoslavija želi dokončno rešitev tržaškega vprašanja

Intervju dr. Brileja listu »New York Herald Tribune«

rešitev tržaškega vprašanja. New York, 24. maja. (Tanjug). V intervjuju časopisa »New York Herald Tribune« je stalni zastopnik FLRJ pri Organizaciji združenih narodov dr. Jože Brilej izjavil, da si želi Jugoslavija dokončno, ne pa samo

Dr. Jože Brilej

Seja odbora stalnega sekretariata ankarskega sporazuma

Beograd, 24. maja. (Tanjug). V državnem sekretariatu za zunanje zadeve je bila danes seja odbora stalnega sekretariata ankarskega sporazuma pod predsedstvom jugoslovanskega zastopnika veleposlanika Ljube Radovanovića. Na seji so bili navzoči predstavniki Grčije in Turčije v stalnem sekretariatu veleposlanika g. Spiros Kapetanides in Agah Axel ter namestnik predstav-

PETA. TAJNA SEJA O INDOKINI

„Čas dela za vse udeležence konference“

Zaradi preobrata, do katerega je prišlo v Ženevi ob ugotovitvi, da »čas ni odločilni činitelj«, se je ozračje umirilo, s čimer je nastal verjetno najugodnejši položaj za indijsko posredovanje

Ženeva, 24. maja. Posebni dopisnik Tanjuga poroča: Debatna o Indokini se je nadaljevala danes na 5. tajni seji vodij devetih delegacij ob navzočnosti njihovih najvišjih sodelavcev. Udeleženci pričakujejo, da bodo posvetovanja, ki so jih imeli francoski minister za zunanje zadeve Bidault v Parizu in britanski minister za zunanje zadeve Eden v Londonu, ter posredniški razgovor indijskega zastopnika Krišna Menona ublažili živčnost, ki je prevladovala zaradi zavlačevanja ženevskega zasedanja.

Danes se je začel peti teden konference, ne da bi stvarno dosegla kak doleden uspeh, razen zelo uspešnega posvetovanja tako na seji o korejskem in indokitskem vprašanju kot na zaupnih razgovorih izven konference med delegacijami posameznih držav.

Korejsko vprašanje se ni premaknilo. Današnje izjave južno-korejskega ministra Pjun Jung Tae, ki je odločno zavrnil možnost kompromisa glede svoje zahteve za nadzorstvo OZN na volitvah v Koreji, razlagajo kot potrdilo, da korejsko vprašanje vsaj na tej konferenci ne bo rešeno.

Indokitska debata, ki so jo danes nadaljevali, je prav tako v zelo kočljivem obdobju, kajti navzlic načelnemu sporazumu vseh strani, da bodo dale pri razpravljanju prednost ustavitvi sovražnosti, odlašajo izvedbo tega sklepa iz dneva v dan, ker bi obe strani očitno radi vsaj deloma ugotovili način nadaljnega reševanja indokitskega vprašanja.

Na današnji tajni seji so pretresali posamezne določbe treh načrtov, ki so jih doslej predložili konferenci francoski minister za zunanje zadeve Bidault, Ho Si Minhov minister za zunanje zadeve Van Dong in sovjetski minister Molotov. Vse te določbe govore o ustavitvi sovražnosti in določitvi pasov, v katerih bi se umaknile sedaj vojskujoče se čete, ko bo objavljena ustavitev sovražnosti. Debatna o tem vprašanju se je zavlekla predvsem zaradi nere-

šenega vprašanja, če bi morala ustavitev ognja veljati tudi za vojskujoče se strani v Kambodži in Laosu, kakor predlagajo zastopniki Ho Si Minhove delegacije in ali bi se morale Ho Si Minhove čete popolnoma umakniti iz teh dveh držav, ki sta po mnenju francoske delegacije »izpostavljeni najnevarnejši napadalnosti od zunaj«. V bistvu je omejen spor na vprašanje, če bi morali vojskajo delitev v Vietnamu, na katero so močje privolile vse strani udeležence na konferenci, razširiti tudi na delitev celotne Indokine, se pravi tudi na Laos in Kambodžo, ali pa jo omejiti samo na Vietnam, tako da bi Laos in Kambodža dobili vlogo »srednjega« v načrtu ameriškega pakta za jugovzhodno Azijo.

Nervoznost, ki se je pokazala na konferenci »lasti zadnje dni prejšnjega tedna zaradi zavlačevanja teh problemov, je tudi posledica dejstva, da so sovjetska, vietnamska in kitajska delegacija pokazale pripravljenost nadaljevati razpravljanje do neskončnosti, čeprav so zahodne delegacije, posebno francoska in ameriška, zahtevale, da se čimprej konča vsaj prvo obdobje teh razgovorov.

Francoski minister Bidault in britanski zastopnik Eden pa sta se potrudila, da sta sedaj po vrnitvi s posvetovanja s svojima vladama jasno povedala, da »čas ni odločilni činitelj, ki delata samo v korist nasprotne strani. Neki uradni francoski zastopnik je danes po zagnanih kanalih sporočil skoraj vsem novinarjem, da je za Bidaulta v Ženevi rezerviran apartma tuč po 15. juniju, britanski minister Eden pa je prisel v Ženevo s pooblastilom Churchillove vlade, naj ostane na konferenci še naprej, »dokler bo le kakršnokoli upanje na uspeh«.

Tudi ameriška delegacija ne vztraja več pri določitvi skrajnega roka, ko bi bilo treba prekiniti sedanje razgovore, sodeč da bi celo morebitni nadaljnji vojaški uspehi Ho Si Minha utegnili samo olajšati delo za pripravo tal za sklenitev pakta o jugovzhodni Aziji. Ta ameriški načrt vzbuja še vedno precejšnji odpor celo najbližjih ameriških zaveznikov. Po ameriškem mnenju bi mogle nove zmage Ho Si Minha »odpreti oči« zastopnikom teh držav, da »je napočila ura« za sklenitev obrambne zveze.

Gleda na takšen preobrat v stališjih se je ozračje precej umirilo, s čimer je nastal verjetno najugodnejši položaj za indijsko posredovanje. Vse podrobnosti posredniškega načrta Nehrujevega zastopnika Krišne Menona za sedaj niso znane, priporočilo za nujni sklep o ustavitvi sovražnosti s tem, da bi razpravljanje ostalih vpra-

šanj prepustili odborom strokovnjakov, pa je podlaga tega načrta za posredovanje. Po mnenju indijskih krogov v Ženevi utegne dejstvo, da »sedaj čas dela za vse udeležence konference«, samo ugodno vplivati na sprejetje indijskega predloga.

Ženeva, 24. maja. (AFP). Francoski minister za zunanje zadeve Bidault se je sešel danes dopoldne z vodjem ameriške delegacije Bedellom Smithom. Sestanek je trajal eno uro. Kakor se je zvedelo, je Bedell Smith obvestil Bidaulta o razgovorih, ki jih je imel v soboto zvečer s sovjetskimi ministrom Molotovim. Državnika sta proučila tudi uspeh dosedanjih francosko-ameriških razgovorov o Indokini. Pri teh razgovorih sodeluje v imenu Francije Maurice Schuman, v imenu ZDA pa veleposlanik Douglas Dillon.

Volk dlako menja ...

Zadnja provokacija »demokracije« Italije kaže, da se gospodje v Rimu ne mislijo odpovedati svoji stari diplomatski praksi. Kratko poročilo, ki govori o kršitvi naših teritorialnih voda in o ugrabitvi štirih jugoslovanskih vojakov je samo neznaten odsek celotne italijanske zunanje politike do naše države. Gospod v palači Chigi je vendar dobro znano, da pogodba o ribolovu v naših vodah ni bila podaljšana in da kljub vsem zahtevam italijanskih ribičev in njihovih zadrug, za katere je ribolov v naših vodah življenjskega pomena, to vprašanje ni bilo rešeno. Stvar je torej jasna. Italijanska vlada se je poslužila tega ilegalnega ribarjenja za piratski napad na naše pravice s čisto provokatorskimi nameni: izvesti konflikt, ki bi naj okreplil njene izgubljene pozicije v svetovni politični areni v borbi proti naši ljudski republiki. V zgodovini italijanske diplomacije to ni prvi primer: zgodovina italijanskega imperializma in njegovega osvajanja Albanije, Abesinije ter drugih dežel je polna takih provokacij, ki so seveda imele veliko bolj tragične posledice, kot jih bo imela njihova poslednja, 20. t. m. Ribiči in ribe so seveda tu popolnoma postranska stvar. Italija se zaveda, da je bitka v zvezi s tržaškim vprašanjem končana ali da se bliža svojnemu koncu. V tej borbi je svetovna javnost dokončno

spoznala, da je Italija tista, ki noče sprejeti pametnih in pomirjevalnih predlogov, ki jih je postavila naša država. Notranja politična kriza, ki jo Italija preživlja zadnje mesece, je reševanje teh vprašanj še bolj onemogočila, ker danes ni v Italiji resne politične sile, ki bi mogla in ki bi hotela dokončno odstraniti vse sporne točke med obema državama in ustvariti vzdušje miru in prijateljstva v tem delu Evrope. Balkanski pakt — ta trn v peti rimske volkulje — je pokazal, kaj lahko naredijo narodi, ki jim mir ni vsakodnevna propagandna fraza. Videli smo, kakšne napore je vlada v Rimu že podvela in jih še vedno podvzema, da bi se ta pakt razbil ali vsaj onemogočil v naslednjem logičnem in nujnem koraku — Balkanski zvezi. Oni v svoji imperialistični mrzlici vidijo samo eno — in to sta Rim in Vatikan vedno gledala — krepitev demokracije Jugoslavije pomeni konec prodiranja na Balkan, pomeni konec fašistično-imperialističnega »življenjskega prostora« itd. itd. Pri- znati, da je tudi ta bitka za Italijo izgubljena, je za gospode na Viminulu in v palači Chigi, kakor tudi seveda za »bolnika na rimskem Bosporju« — začetek njihovega konca. Intrige, ki jih je italijanska diplomacija delala proti balkanskemu paktu oz. zvezi, kot je to bil primer s potovanjem Adenauerja v Ankaru prek Rima, z zvezami rimske kurije v ZDA in po vsem svetu, z apeliranjem na Grčijo, s kotiranjem z moskovskimi težami Palmira Togliattija so ostale brez rezultata. Potrebno je bilo najti nekaj učinkovitejšega, nekaj, kar bi lahko preslepilo svetovno javnost. Italijanska diplomacija se je tu »znašla«, toda znašla se je v vlogi razbojnika, ki ponoči vli v tujo hišo in ko ga lastnik s krepelcem nažene kriči — in gospodje onstran Jadrana nimajo ravno slabega glasu za tak opredek — »držite lopov«.

Toda ta igra je tako stara, da ji danes ne bo nihče več nasledel. Za nas in za vsoto svetovno javnost je to samo ponoven dokaz, da Italija noče in noče miru in prijateljskih odnosov z Jugoslavijo, ki preko balkanskega pakta gradi trdne temelje mednarodnega sodelovanja, katero pomeni v evropskem in svetovnem merilu mnogo več kot naveden lokalni pakt med tremi državami. Če je italijanska politika hotela dati vsemu svetu ponoven dokaz, da tega res ne, potem je nam in vsem, ki se borijo za mir in sodelovanje med narodi, naredila samo uslugo.

Pustite provokacije. Če niste sposobni urejevati odnose z nami na drug in pošten način, vam je lahko zgodovina zadnjih let dokazala, da ga tudi na tak način ne boste mogli urediti. Mislim pa, da je zadnji čas, da vsi, ki so še do danes verjeli v miroljubnost italijanske politike, spoznajo, da Italija predpostavlja svoje imperialistične aspiracije vsem interesom evropske skupnosti in da mora zaradi tega dobiti tisto mesto v tej skupnosti, ki ji po vsej pravici pripada mesto vionilca v tujo hišo.

Rudi Janhuba

Najboljša aktivna članica telesnovzgojnega društva Partizan iz Nove gorice Marija Skarabot (levo spodaj) bo v imenu slovenskega naroda izročila danes štafeto palice s čestitkami maršalu Titu za njegov 62. rojstni dan.

Preteklo nedeljo je odpotovalo v Beograd 16 pionir Partizana — Narodni dom, kjer bodo nastopile danes popoldne na akademiji pred maršalom Titom z vajo »Vesele pionirke«. To vajo, ki jo je sestavil vadijski zbor društva, so pionirke uspešno izvedle že na društveni akademiji v Ljubljani. Z njimi vred bo odpotovalo tudi 6 članic iz Narodnega doma, ki bodo prav tako sodelovale na tej akademiji, in sicer z zelo učinkovito vajo z obroči, ki jo je sestavila prof. Jelica Vazzasova.

Ni težko razumeti veselja pionirk, ki bodo pred ljubljanim maršalom lahko pokazale, kaj so se naučile pri telovadbi. Kako so zaredi njihovi obrazi, ko so se pred odhodom poslavljale od svojih staršev, lahko sami vidite na gornji sliki.

VREME

Napoved za torek, 25. maja: V zahodni Sloveniji pretežno oblačno s kratkotrajnimi razjasnitvami. Od časa do časa nekaj padavin zlasti v obliki krajevnih plah.

IZ ODBORA ZA ORGANIZACIJO OBLASTI IN UPRAVE

Razprava o predlogu zakona o sodiščih

Ali bo potrebna izprememba ustavnih določb?

Beograd, 24. maja. Odbor za organizacijo oblasti in uprave zveznega zbora je danes pod predsedstvom dr. Vladimira Simića končal načelno razpravo o predlogu zakona o sodiščih, potem pa je začel razpravljati o predlogu zakona v podrobnostih.

Velik del dopoldanske seje odbora je bil posvečen razpravi, ali je odbor sploh pristojen za proučevanje tega zakona. Dr. Vladimir Simić, ki je postavil to vprašanje, je dejal, da predstavlja prvo poglavje predloga zakona o sodiščih pravzaprav izpremembo in dopolnitev ustave oziroma popolno ukinitve 13. poglavja ustave, ki bi zamenjalo prvo poglavje predloženega zakona. Po skupščinskem poslovniku pa mora v primeru predloga za izpremembo ustave zvezni izvršni svet ta predlog predložiti zveznemu zboru, ki potem odloči, ali bo predložil predloženo izpremembo ustave ali pa ne. Ko je to vprašanje postavljeno pred zbor, mora predsednik zvezne ljudske skupščine takoj sklicati Svet narodov, kjer bo potem zavzel svoje stališče o predlagani spremembi ustave, nato pa se predlog za izpremembo ustave pošlje v proučitev zakonodajnemu odboru.

Po mišljenju dr. Simića odbor za organizacijo oblasti in uprave lahko razpravlja v načelu tudi o prvem poglavju predloga zakona, vendar pa o njem ne more sprejeti zaključka. Ostali del predloga zakona pa odbor, — da ne bi prekinil svojega dela, — lahko prouči s pogojem, da ga bo potem poslal zakonodajnemu odboru, ki se bo nadalje ravnal po predpisih.

V razpravi o tem so sodelovali poverljivi zveznega izvršnega sveta dr. Jovan Djordjević, ljudski poslanec dr. Ivo Sunarić, Rato Dugonjić in Rista Antunović. Na razpravi je bilo sklenjeno, da odbor v načelu lahko razpravlja o vsem predlogu zakona, v po-

drobnosti pa samo od drugega poglavja naprej. Predlog zakona bo potem proučil zakonodajni odbor in bo poslal plenumu skupščine že izdelan predlog, razen prvega poglavja. Prvo poglavje pa se bo proučilo po procesu, ki velja za primer izpremembe ustave. Tega procesa se bodo morali držati skupščinski organi ne glede na to, ali bodo o predloženem zakonu sklepali že na prihodnjem plenumu skupščine, ki se bo bržkone sestala 10. junija ali pa kasneje.

Po krajši načelni razpravi

ZAJINTERESIRANA PODJETJA SO SKLENILA USTANOVITI

zbornico za promet

V naši republiki so bile doslej ustanovljene že vse zbornice razen zbornice za promet. Sestane, ki so se ga udeležili včeraj v Ljubljani zastopniki vseh vrst prometa, Direkcije državnih železnic, Zveze javnih prevoznih podjetij, jugoslovanskega avto-transporta, kakor tudi zastopniki proizvodnih podjetij in trgovine — Tovarne avtomobilov Maribor, delavnice železniških vozil »Boris Kidrič«, Slovenija avto in drugi, pa je pokazal, da bi bila ustanovitev prometne zbornice nujno potrebna.

Zadnji čas je prišlo do vrste problemov in pred nami so še številne pereče naloge, ki bodo pri svojem reševanju zahtevale tesno sodelovanje raznih vrst prometa ter raznih ustanov in podjetij, ki so pri tem sodelujejo. Med temi nalogami je rekonstrukcija ljubljanskega mestnega prometa, ki je v takem stanju, da bi bila ustanovitev prometne zbornice nujno potrebna. Dobra zveza z okolico bi lahko reševala tudi stanovanjsko vprašanje, saj je povsem eno, da stanovanjsko vprašanje ločeno, samo zase, v mestu ni mogoče reševati.

o predlogu zakona, v kateri so govorili dr. Ivo Sunarić, dr. Vladimir Simić, Paško Romac, Milija Radovanović in Rato Dugonjić, je odbor začel razpravo o podrobnostih predloga zakona.

Člen 16. predloga zakona pravi, da odloča o ustanovitvi, ukinitvi in mestni pristojnosti posameznih okrajnih sodišč republiški izvršni svet. Ta določba pa se mnogim članom odbora ni zdelala umestna, ker se z njo zapostavlja pobuda okrajnih samih za ustanovitev sodišča. Po mnenju ljudskega poslanca Vlada Krivica bi bilo bolje, naj se določi, da se okrajna sodišča ustanovijo na predlog okrajnega ljud-

skega odbora, toda s soglasjem republiškega izvršnega sveta. Predlagano je bilo tudi, naj okrajna sodišča ustanavlja republiški izvršni svet na predlog okrajnega ljudskega odbora ali pa na svojo pobudo. Mnogi poslanci so bili tudi mnenja, da ni potrebno, da bi o ustanovitvi sodišč odločal republiški izvršni svet, ki je že preobremenjen z najrazličnejšimi posli, temveč republiška skupščina. Na koncu te razprave je bilo določeno, da se to vprašanje rezervira za kasnejšo rešitev, kakor tudi vprašanje ustanovitve okrajnih sodišč.

Odbor je nadaljeval svoje delo popoldne. M. P.

gočila tudi velik porast transporta.

Zastopnik JAT je govoril na sestanku predvsem o nujnosti dograditve novega letališča pri Kranju, kajti večja sodobna potniška letala nimajo v Sloveniji kje pristati. Nova letala Conwair, ki bodo pričela julija letati na progh Beograd — Carigrad — Beirut, Beograd — Atene — Kairo in Beograd — Frankfurt — London, zahtevajo betonsko letalsko stezo dolgo 3200 m. Potniki iz tega dela naše države, bi se morali voziti v Beograd, če bi hoteli odpotovati v London in se nato prepraviti v London in Slovenije peljati proti Londonu. To letališče bi imelo velik pomen tudi za tranzit, kakor tudi za mednarodne zveze Slovenije, ki jih sedaj nima. Na tem sestanku je bil poudarjen tudi velik pomen urejenega prometa za razvoj turizma, od katerega si lahko Slovenija veliko obeta.

Navzoči so sklenili, da takoj pošljejo kot iniciativni odbor ljudski skupščini LR Slovenije pismo, v katerem utemeljujejo potrebo po ustanovitvi prometne zbornice, medtem ko naj bi navzoči tovariši iz ljubljanskih podjetij in ustanov tvorili začasen sekretariat tega iniciativnega odbora.

Dve sirjske vojni ladji na obisku v splitski luki
Split, 24. maja. Včeraj dopoldne sta pripluli v splitsko luko dve vojni ladji — minolovci sirjske mornarice, in sicer »Tarek Beniat« in »Harris«, ki sta pripeli na prijeteljski obisk Splitu in Jugoslovanski vojni mornarici. Ladji sta pod poveljstvom komandanta skupine minolovcev poročnika vojne ladje Hanna Hadada.

Iz Maribora bo letos odšlo na letovanje okrog 700 otrok
Kakor vsako leto, bo tudi letos na mariborskih otokih veliko otrok. Te dni je odpotovala skupina predšolskih otrok v Malinsko, kamor bo junija odšla še druga skupina. Okoli 50 otrok bo odšlo v centralne kolonije, ki bodo verjetno letovali v Avstriji. S prostori ob morju so velike težave, zato se zainteresirani otroci trudijo, da bi ustanovili stalno kolonijo v Punatu. Rešiti križ ima parcelo pri Splitu in zbira sredstva za kolonijo. Kljub velikim težavam glede prostora upa mestna komisija za letovanja, da bo poleg omenjenih dobila še kakšno prostoro za kolonije.

Na posebna letovanja bodo odšli otroci padlih herojev in žrtve fašističnega terorja. Ti bodo letovali pod šotori na svojem zrak. Zdravstveno šibkejši med njimi bodo pa odšli v ostale kolonije. MLO je nakazal za letovanja teh otrok 650.000 din, za ostale kolonije pa 2 milijona, tako, da bo s tem denarjem plačana polovica oskrbnih za vsakega otroka, polovico pa bodo plačali starši. Vojno-medicalno osebje je pripravljeno in bodo poleg zdravstvenih strokovnjakov tudi mlađe, da se bodo lahko usposobili za prihodnja leta. Nekaka zamenjava bo letovanje 150 otrok iz Pulja, ki bodo v poletnih mesecih dne letovali v Kmetijski tehniku.

DEVIZNI TEČAJI
Na dev. obratnišnem mestu v Ljubljani so bili dne 23. maja zaključni po naslednjih tečajih:
USA dolar 864 (860.38, 865.24, 188);
angl. funt 2381 (2380.22, 2383.15, 183);
DM 19000 (18974.47, 19005.85, 181);
belg. frank 257 (255.35, 257.07, 201);
franc. frank 257 (255.35, 257.07, 201);
švic. frank 17790 (17778.18, 17778.10, 158);
ital. lira 128 (125.54, 128.08, 168);
117 (115, 117, 143);
holand. forint 20990 (20790.08, 20900.08, 160);
šved. krona 16055 (16055, 181);
evrot. funt 1571 (1567.19, 1555.52, 116);
obrt. dolar Avstr. 815 (812.18, 814.30, 171);
obrt. dolar Demer. — (695.75, 141);
obrt. dolar Finske — (694.43, 504, 98);
obrt. dolar Grčija — (723.04, 722.00, 141);
obrt. dolar Turčija 620 (618.98, 619.98, 195);
obrt. dolar Izra. 612 (611.61, 612, 104).

Na jugu do Ancone, poslušajo ga tam v Torinu, Milanu, Genovi, Lucchi in v Firenci. In če je do bil pred 8. oktobrom iz Italije okoli 1000 pisem mesečno, jih dobi sedaj dvakrat toliko. Kajti vsi in povsod ga imajo radi, na Koprskem, v Bučini, na Primorskem, v Sloveniji, na Tržaškem in v Italiji. Je preprosta postaja, a z vsestranskim političnim, kulturnim in glasbenim programom. Priključena pa je prav zaradi svoje resničnosti, in ker se zna približati preprostem človeku, ker pozna njegovo dušo, ker mu skuša vedno nuditi to, kar misli, da mu ugaja.

In tudi danes je bila prva vest, ki jo je Radio jugoslovanske cone Trsta oddal v eter:
...Danes vsa Jugoslavija svetovno praznuje rojstni dan svojega ljubljanskega voditelja maršala Tita...
In kot v preteklosti, tako bo vedno razglašal uspehe narodov Jugoslavije pri izgradnji socializma, vzgajal in kulturno dvigal naše dobro ljudstvo in se boril za pravice naših ljudi v zamejstvu kot tudi za pravice vseh delovnih ljudi v svetu.

In kot vedno, bo sovravnikom tudi v prihodnosti trn v peti, glas: ...Radio jugoslovanske cone Trsta...
J. L.

Otok Iz, v ozadju otok Uglj an pri Zadru

Pred izredno skupščino trgovinske zbornice LRS

V soboto 28. maja bo v dvorani Litostroja v Ljubljani izredna skupščina Trgovinske zbornice Slovenije. Naloga te skupščine bo med drugim zlasti, da prepreči številna pereča vprašanja, ki se v našem gospodarskem življenju pojavljajo v zvezi z ureditvijo zakonov o združevanju gospodarskih organizacij. Znano je, da je tukaj prišlo do zelo različnih in včasih tudi napačnih tolmačenj raznih problemov. Tako je po ustanovitvi Zvezne industrijske zbornice pri nekaterih, posebno večjih industrijskih podjet-

jih v naši republiki prevladalo mnenje, da jim je članstvo v republiški Trgovinski zbornici pomembno, ko so se vpletali v industrijsko, nepotrebno. Pri tem so očrtno pozabili na to, da je naloga Zvezne trgovinske zbornice, da se la- vi predvsem z vprašanji proizvodnje, medtem ko so se kako tudi proizvodna podjetja zainteresirana na blagovnem prometu, s katerega problemi se bavi Trgovinska zbornica. Podjetjem na primer tudi še niso jasne naloge Zveze republiških trgovinskih zbornic v Beogradu. Zveza razpravlja le o tistih vprašanjih, ki jih republiške zbornice ne morejo same reševati, ker presegajo njihov okvir, na primer o vprašanjih medrepubliškega blagovnega prometa in podobno.

Da bo delo Trgovinske republiške zbornice v bodoče še uspešnejše, bodo morali pri njenem delu v večji meri sodelovati podjetja in kolektivi v celoti in ne samo posamezni funkcionarji iz komercialne, kakor je bilo to pogosto doslej. Zato so na izredni skupščini, na kateri bo zbornica volila tudi nov upravni odbor, voljeni tudi zastopniki delovnih kolektivov, predvsem pa delavskih svetov. Če bo zbornica pri svojem delu imela široko podporo kolektivov, bo tudi v večji avtoriteti lahko obravnavala razna vprašanja in tudi dajala tehnične predloge oblastnim organom za rešitev raznih vprašanj. Zbornica bo morala še okrepiti svojo vlogo kot posvetovalni oziroma svetovadni organ, kjer njeni člani lahko dobe koristne nasvete in potrebno pomoč, posebno pri izvajanju gospodarskih predpisov.

Delegacija bruselskih sindikatov v Zagrebu
Zagreb, 24. maja. Predsednik republiškega sveta sindikatov Hrvaške Marko Belinić je sprejel danes delegacijo sindikatov Brusla, ki je te dni prišla na 10-dnevni obisk v Zagreb. Delegacija je danes obiskala Kumrovec.

Ob dragem nastopu dijakov Srednje glasbene šole v Ljubljani
Po uspešnem prvem javnem nastopu dijakov SGS bo v sredo 26. maja ob 20. uri v veliki filharmonijski dvorani družni javni nastop gojencev tega zavoda. V kratkem času svojega obstoja je ustanova pod vodstvom ravateljice tov. Vile Hribar-Jerajevke pokazala znatne uspehe, bodisi s svojimi nastopi, bodisi s smotnim prizadevanjem v iskanju novih sodobnih priponov na slabšno-pedagoškem področju. V skladu z vzgojnimi nameni, ki jih zasleduje naša socialistična družba. To nam kaže, smotno izbran program, ki je pester tako po izbiri kompozicij, kot po izbiri instrumentov, ki si sledi v posrečenem zaporedju. Program tega nastopa obsega od Mozarta preko Smetane, Ljadova, Verdi, Bruch in treh kompozicij dveh virtuozov na harfi Zechia in Tourneurja še dve skladbi slovenskih skladateljev: Ipatva in Lavrova. Od sodobnejših nastopajo flavtski, klarinetisti, dve sopilki, pianistka, dva violonisti in dve harfisti v duetu. Vse kaže, da imajo nastopi gojencev SGS že kar določen krog svoje publike, ki redno obiskuje njene predstave.

Antipersonoporna služba
Poročilo za dne 22. in 23. maja
V zadnjih dveh dneh je bilo vremensko stanje tako v primorskih vinorodnih okoliših, kakor tudi v okoliših ostale Slovenije še nadalje bistveno neizpremenjeno.
Primorski sektor: Srednje dnevne temperature so se gibale med 11.7°C in 13.9°C, relativna vlaga med 86% in 94%, padavine po od 7 do 20 mm.
Napoved: V okolici Sempetra in Gorških Brdih je bil izbruh trovov danes. V Vipavski dolini (Lozže) pa se še nadalje predvideva med 27. in 28. majem: na Tržaškem komenskem kraju je pričakovati izbruh trovov okrog 31. maja, v okolici Sežane pa med 31. majem in 1. junijem.
Na Stajerskem, Dolenskem in Bell krajini je bila primarna infekcija že izvršena. Vinogradniki tedaj okolišev naj pripravijo vse potrebno za škropljenje proti peronospori. Čas škropljenja bo javljen pravočasno preko radia in časopisov. Uprava hidro-meteorološke službe, Kmetijski raziskovalni in kontrolni zavod.

Ureditev študija na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo na Tehnični visoki šoli v Ljubljani

Eden izmed najvažnejših, pa tudi najtežjih problemov pri vzgoji strokovnega kadra je sestava in izvajanje dobrega študijskega načrta. Hote- nje, da se poda pri pouku kar največ in kar najboljše snovi, je mnogokrat v nasprotju z zmogljivostjo študenta, z razpoložljivim časom in z nujno potrebo našega gospodarstva po strokovnih kadrih.

Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo (FGG) si je v zadnjih letih prizadevala, da bi v sodelovanju s strokovnjaki iz prakse in z zastopniki študentov zboljšala študijski načrt in ga prilagodila potrebam današnjega časa. Predvsem je šlo za skrajšanje študijske dobe, ki je dosedaj trajala za povprečnega študenta 7 let. V intenzivnem delu v okviru komisije, v kateri so bili razen zastopnikov FGG še zastopniki Društva inženirjev in tehnikov in Zveze študentov Jugoslavije, so bili sprejeti sledeči vidiki, pod katerimi bo mogel študent, ki sprejme delo, obiskuje predavanja in izdeluje programe, končati študij v 5 letih.

1. Študijski načrt predvideva, da trajajo predavanja in vaje 9 semestrov, pri čemer slušatelji v prvih 3 semestrih obvezno vpisujejo vsa predpi-

sana predavanja in vaje ter iz njih polagajo izpite in oddajo izdelane programe. V 9. semestru pa vpíšejo obvezno najmanj 6 ur predavanj in 9 ur vaj iz prosto izbranih predmetov, iz katerih pa polagajo izpitov in obvezno.

2. Število ur predavanj in vaj v 8 semestrih se zmanjša od 303 na 279 ur.

3. Število in obseg programov in pismenih del se zmanjša in se to delo opravlja seminarsko, tako, da se lahko izvrši v za to določenih urah, h katerim se doda še 50% teh ur za čistopis in ure-ditev programa.

4. Nastavi se potrebno število asistentov za pomoč pri izdelovanju programov in pismenih del.

5. Priskrbi se denarna sredstva za izdajo skript in učbenikov ter za nabavo in napravo risanih predlog, dia- pozitivov, filmov in modelov — vse za pospešjevanje predavanj in za olajšanje študija.

Pod temi pogoji bo redni študent lahko končal študij v 5 letih. V tem je vseta tudi dvomesečna poletniška praksa in pa izdelava in zagovor diplomskega dela.

Svet Fakultete za gradbeništvo in geodezijo

Davek na promet podjetja v redu plačujejo

Beograd, 24. maja (Tanjug). Po podatkih Narodne banke FLR so od 1. januarja do 1. maja t. l. gospodarske, združne in družbene organizacije ter ustanove, kakor tudi ostali obvezniki plačali 33 milijard 772 milijonov dinarjev davka na promet ali 32% celokupnega zneska, določenega za leto 1954. Od zgornje vsote je zbrano v Srbiji 8 milijard 369 milijonov, v Hrvaški 11 milijard 187 milijonov, v Sloveniji 8 milijard 592 milijonov, v Bosni in Hercegovini 2 milijardi 647 milijonov, v Makedoniji 2 milijardi 872 milijonov, v Crni gori pa 105 milijonov dinarjev. Če upoštevamo, da je v ta znesek všeto vplačilo davka do 25. aprila t. l., potem lahko rečemo, da teče plačevanje davka na promet po planu, odnosno da je plačano 100% predvidenega zneska.

Z junijem bo LR Srbija odprla številna letovišča

Beograd, 24. maja (Tanjug). Turistična zveza Srbije bo odprla 1. junija camping-letovišča s 1500 posteljami v številnih letovskih krajih ob Jadranu, pa tudi v notranjosti republike. Eno letovišče z okoli 100 ležišči bodo odprli v neposredni bližini Beograda. Cene dnevnega penziona v teh letoviških bodo od 280 do 390 din za osebo.

Pet let koprškega radia

ljudi, se ni ustrašila začernih težav. Z vsi silo so se soustanovili, oprijeli dela in Radio jugoslovanske cone Trsta je iz dneva v dan pridiral po etru z resnico o Jugoslaviji ter nadaljeval s svojimi politično in kulturno nalogo — seznanjati Tržačane in Italijane z novo Jugoslavijo, vzgajati in kulturno dvigati naše ubogo, toliko let po fašistih zatirano ljudstvo.

In bolj ko so ga nasprotniki vseh vrst sovražili, bolj se je kreplil, raste in si pridobival ugled doma in na tujem. Oddajnik so zvišali na 5 kilowatov, iz 140 plošč, ki jih je posodila ljubljanska radijska postaja, je naraslo na okoli pet tisoč, iz enega starega nemškega magnetofona, vojne plena, jih je nastalo več, iz enega zasilnega študija so se porodili trije popolnoma opremljeni, skratka, iz neobjenčanih, ki so se mu kominfornisti, iredentisti in jugoslovanski ubežniki posmehljivo rogali, je Radio jugoslovanske cone Trsta zrasel v lepo in organično radijsko celoto. Danes ob delavnih 8 oddaja po 13 ur dnevno, ob nedeljah pa po 17 ur. Slovenskega govornega programa ima tedensko 8 ur in pol, italijanskega 7 ur in 50 minut, hrvaškega pa 1 uro in 50 minut, a po-

ročil v vseh treh jezikih 17 ur 20 minut tedensko. Ostali čas izpolnjuje glasbeni program v sorazmerju 63 odstotkov glasbe in 27 odstotkov govornega programa.

...Radio jugoslovanske cone Trsta...
Iz dneva v dan in iz leta v leto je ta glas stal v teh obmejnih krajih in prvi vrsti naše borbe za naše pravice in pa pravice Sloven-cve, ki so ostali izven meja svoje domovine. Iz leta v leto je razglašal na vse štiri strani resnico o naši domovini, iz leta v leto je bil trn v peti našim sovražnikom. In prišel je tudi oktober 1953. leta...
...Radio jugoslovanske cone Trsta...

Na valovih 254,6 metrov so bili takrat vsi radijski sprejemniki — na našem ozemlju, na Tržaškem in v tujini — v Italiji! Vsi so poslušali z neenakimi občutki mirni in odločni glas maršala Tita — Ne, osmoaktovskega diktata ne sprejemamo!

A na Tržaškem in v Italiji se je pričela še hušja gonja proti Radio jugoslovanske cone Trsta, ki ima danes tako velik ugled, da konkurira celo radijski postaji Trst I., ki je agentura italijanskega RAI v Trstu. Poslušaja vsa Benečija in Furlanija, del Emilije tja do Riminija in še niža

...Radio jugoslovanske cone Trsta... Poročila...
...Radio jugoslovanske zone Trsta... Vjesti...
...Radio Trieste zona jugoslovanska... Notizario...
...Danes vsa Jugoslavija svetovno praznuje rojstni dan svojega ljubljanskega voditelja maršala Tita...

Na današnji dan pred petimi leti, 25. maja 1949, se je po etru prvič predstavila svetu radijska postaja jugoslovanske cone Trsta. Tukašnji prebivalci, kakor tudi Slovenci in demokratični Italijani na Tržaškem ozemlju, so z radostjo pozdravili prvo napoved in prvo vest nove radijske postaje, ki je nastala tako rekoč iz nič. Tržaške kominforniste, ki so takrat vodili najhušjo gonjo proti naši domovini in njenemu vodstvu, iredentiste ter jugoslovanske ubežnike vseh vrst in barv, je ta glas zadel kot strela z jasneja. Že od vsega začetka so spoznali važnost te, takrat tako skromne radijske postaje z 0,75 kilowatov jakosti, ki je pričela širiti v svet resnico o jugoslovanski socialistični stvarnosti.

»Hudič jo je prinesel, hudič jo bo zvel!«

A peščica ljudi, 49 po številu, čeprav je v pravem pomenu besede partizanski kader radijsko neizkušeni, zavedni in marljivih

Indija namerava zgraditi moderno tovarno sintetičnega kavčuka. Proučujejo tudi načrt za gradnjo tovarne sintetičnega bencina, ki bi ga proizvajali iz lignita.

OB ROBU
dogodkovNobenih sprememb
v britanskem stališču

London, 24. maja. (AFP). Britanska vlada, ki se je dala zbrala, da bi poslušala poročilo zunanjega ministra Edena o mednarodnem položaju v zvezi s pogajanjmi v Zenevi ter položajem v Indokini, je odobrila splošne smernice britanske politike. Kakor izjavljajo v poučenih krogih, so na seji govorili v glavnem o vprašanjih, ki so v zvezi z jugovzhodno Azijo, Indokino in anglo-ameriški odnosi.

Glede prvega vprašanja je Eden dobil privolitev vlade, da v Zenevi ob najtežnjem sodelovanju s francoskimi in ameriški delegati nadaljuje napore, da bi se indokinski spor rešil na mirnem način, računajoč pri tem s stališčem dominijonov, zlasti Avstralije in Nove Zelandije. Dobro obveščeni krogi sodijo, da britanska delegacija verjetno ne bo privo-

Predlogi Krišne Menona

Zeneva, 24. maja. Posebni dopisnik Tanjuga poroča: Zastopnik predsednika Nehruja v Zenevi in stalni delegat OZN Krišna Menon je zahteval od zastopnikov velesil, naj bi se takoj sporazumeli in sprejeli sklep o ustavitvi sovražnosti v Indokini, obravnavanje ostalih vprašanj, zvezanosti z indokinskimi vprašanji, pa naj bi nadaljevali nekoliko pozneje. Po podatkih iz indijskih virov naj bi bila Menonova posredniška vloga, da bi skušal nagovoriti velesile, naj prenehajo s sedanjo obširno debato o Indokini in

Krišna Menon

Koreji, ki bi sicer utegnili povzročiti neuspeh celotne konference, ter naj za sedaj sprejmejo samo sporazumni sklep o ustavitvi bojev v Indokini. Po vseh iz istih virov je Menon te indijske predloge sporočil doslej britanskemu predstavniku Edenju, namestniku šefa britanske delegacije lordu Readingu, ki

tajskemu ministru Ču En Lauju in sovjetskemu predstavniku Molotovu. Nocoj se bo sešel z Bedellom Smithom, vodjem ameriške delegacije, jutri pa bo obiskal tudi francoskega ministra Bidaulta. Krišna Menon je imel poleg tega davi več sestankov s šefi delegacij držav članic britanske skupnosti narodov.

Tehnična pomoč
Jugoslaviji

New York, 24. maja (Tanjug) »New York Times« objavljajo pregled uspehov, doseženih v 72 državah v okviru tehnične pomoči. V uvodniku piše, da ti uspehi najbolje dokazujejo, da je mogoče doseči velike stvari z razmeroma majhnimi sredstvi, ki so izročena državam, da si same pomagajo. O Jugoslaviji piše, da bodo OZN, ZDA, Velika Britanija in Francija skupno dale Jugoslaviji letos 4.322.000 dolarjev. Ko omenja, da so bili v Jugoslaviji že doseženi pomembni uspehi, navaja časopis primer tovarne traktorjev v Zemunu in tovarne kovinskih izdelkov v Beogradu, kjer so delavci, ki so bili v okviru programa tehnične pomoči v tujini na praktiki, uvedli izredno racionalizacijo nekatere delovnih procesov.

Lippman našteva napake

Ameriški komentator o napačnih ocenah in sklepih zunanje politike ZDA

New York, 24. maja (Tanjug). Znani ameriški komentator Walter Lippman trdi, da temelji ameriška zunanja politika na več napačnih ocenah in sklepih, kar je privedlo do oslabilave zavezništva v zahodnem svetu. Lippman piše, da so dogodki pokazali, da je med napakami na prvem mestu politika, ki je stalno vztrajala na nekaterih velikih mednarodnih obveznostih Francije. Že nad štirilete sodijo opazovalci, pravi Lippman, da Francija ne more sprejeti velikih mednarodnih obveznosti, če za damo še toliko denarja, in da se bliža polom ne samo v Indokini, pač pa tudi na drugih važnejših mestih. Druga napaka je nepravilna politika do Nemčije. Niso računali s tem, da se bo oborožena Nemčija nekoč hotela združiti bodisi z borbo, bodisi s pogajanjem z Rusi. Tretja napaka je v tem, da niso presodili, kako

mno go pomeni britanska skupnost narodov za Anglijo, pač pa so na zavezništvo z Anglijo gledali samo kot na zvezo med ZDA in

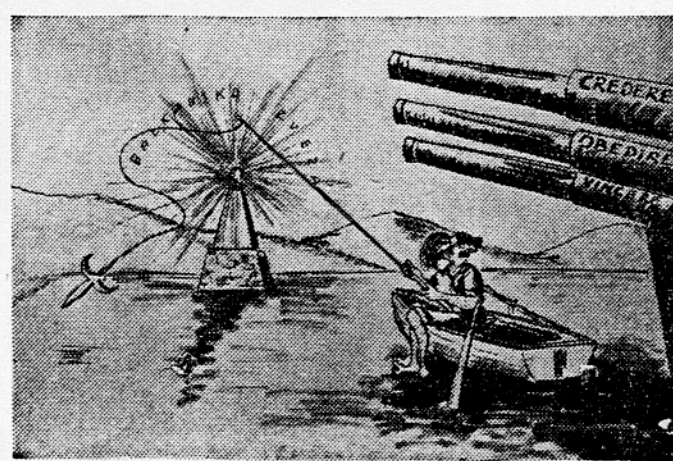
Južna Koreja vztraja

Zeneva, 24. maja. (AFP) Južnokorejski delegat Pjun Jung Tae je izjavil, da v Severni Koreji tako dolgo ne more biti svobodnih volitev, dokler bodo tam kitajske čete. Ponovno je izjavil, da bo južnokorejska vlada privolila na nove volitve pod nadzorstvom Združenih narodov samo, če bodo v Severni Koreji zagotovljene svobodne volitve.

Na tiskovni konferenci je južnokorejski delegat zavrnil predlog, da bi namesto komisije OZN za združitev in obnovo Koreje imenovali komisijo nevtralnih držav.

Iz Romunije na Kitajsko

Jugopres je izvedel, da bo večje število sovjetskih strokovnjakov, ki so zadnji čas delali v sovjetsko-romunskih mešanih družtvih, odšlo na delo v Kitajsko. Politični opazovalci v Bukarešti s tem v zvezi ne povedo, da je Sovjetska zveza preko teh svojih strokovnjakov držala v svojih rokah vse glavne panoge romunskega gospodarstva. Ker sedaj ustanovljajo novo ustanovo za kontrolo romunskega gospodarstva, bodo lahko ti strokovnjaki odšli na Kitajsko, da bodo tam delali za koristi Kremlija.

— Ne morem loviti, ta svetilnik mi je v napotilo
(Karikatura: J. Grabovao)

Ser francoskega generalnega štaba general Paul Ely je v spremstvu generalov Raula Salana in Pierra Pelissiera včeraj odpravljal iz Sajgona nazaj v Pariz. General Ely je po nalogu francoskega obrambnega komiteja preneval položaj, ki je nastal v Indokini po padcu Dien Hien Fuja. Med svojimi bliznjaci v Indokini se je sestel tudi z vodjem ameriške vojaške misije O'Danielom in z vietnamskim obrambnim ministrom Fan Hui Kvatom. Id med odstopnostjo Bao Daja opravlja pôle predsednika vlade. Od Elyjevega poročila bo verjetno odvisno, če bo general Navarre ostal še nadalje na svojem mestu. Na sliki od leve proti desni: generali Salan, Pelissier in Ely na letališču pred odhodom.

Tri nasprotujoče si struje
krščanskih demokratov

Včerajšnja konferenca krščansko-demokratske stranke je nakazala smer v programih posameznih struj, od katerih se Gronchijeva vedno bolj krepi

Rum, 24. maja (Tanjug). Pod predsedstvom De Gasperijske se je začela danes konferenca nacionalnega sveta krščanskodemokratske stranke. Čeprav je na onemnem redu priprava bodočega kongresa stranke in sistem volitev vodstva na kongresu junija meseca v Neaplju, računajo, da se bo vendar razvila tudi politična polemika. Predsedem se bodo razne struje spopadle že pri vprašanju postopka, ker so tudi glede tega mnjenja neenotna. Do sedaj so prišla

do izraza tri nasprotujoče si stališča: De Gasperijska srednja zastopa večinski sistem, po katerem dobe združene struje, če imajo tudi majhno relativno večino na kongresu, absolutno večino v vodstvu. Skupina Gonnelle, ki zastopa kroge katoliške akcije in Vatikan, pa predlaga enotno listo in program, ki bi združil vse struje, da bi se na ta način umetno obdržala enotnost stranke. Gronchijeva levica predlaga čisti proporcionalni sistem, v katerem bi dala vsaka struja v vodstvo število predstavnikov, ki ustreza njeni

moči. De Gasperijsko stališče je izraz upanja sredine, da bo v šer nerušenem boju med desnico in levico sredina vendar pritegnila vsaj najmanjšo relativno večino neopredeljenih delegatov ter na podlagi tega računa na absolutno oblast v vodstvu stranke. Gronchij predlaga tudi odločitev kongresa, dokler »ne bi dozoreli politični položaj v državi«, ker računa, da njegova struja do kongresa ne bo mogla razširiti, organizirati in razčistiti gledišča v Nennijem, kar je sedaj uspešno toda prepozno začela.

Od današnje konference nacio-

nalnega sveta krščanskodemokratske stranke ne pričakujejo končne rešitve niti zmage določene struje, zlasti ker sestava današnje sveta ni proporcionalna. Vendar pa se bo pokazala določena smer v programih posameznih struj pred kongresom. Pripomniti pa je treba, da je povzročil razvoj socialnega in gospodarskega položaja v državi cepitev v pokrajinskih organizacijah stranke, ki ni v prid sredini. Zlasti Gronchijeva struja dobiva simpatije in mnoge organizacije so včeraj sprejele resolucije, v katerih zahtevajo preumernitev stranke proti socialnogospodarskim problemom in zahtevam delavskega razreda. Tudi krog Gronchijevih pristavev v vrstah krščanskodemokratske stranke se bolj in bolj širi. Za njegovo predlogo se je izjavilo že nad 40 poslancev.

Deljeno mnenje
francoskih socialistov
glede ratifikacije pogodbe o EOS

Pariz, 24. maja. (Tanjug) V več francoskih departmajih so bili včeraj kongresi federacij socialistične stranke, na katerih so obravnavali stališče franco-

izredni kongres socialistične stranke, ki bo konec tega meseca, in na katerem bodo sklenili, kakšno stališče bodo zavzeli socialistični poslanci pri glasovanju.

Socialistična federacija v departmaju Pas de Calais se je ob navzočnosti generalnega sekretarja Guya Molleta soglasno izjavila za ratifikacijo in za obvezno pokorščino socialističnih narodnih poslancev pri glasovanju. V istem smislu so se izjavile tudi federacije departmajev Jura, Marne, Haute, Vienne in Sarthe.

Proti ratifikaciji pogodbe o EOS so se izjavile socialistične federacije v departmajih Haut Rhin, Pyrenées Occidentales, Dordogne, Cher in Eure. Te federacije so se izjavile tudi za svobodno socialističnih poslancev pri glasovanju pri ratifikaciji.

Guy Mollet

skih socialistov do glasovanja o ratifikaciji pogodbe o EOS. Namen kongresov je, pripraviti

Povečanje ameriške
pomoči Indiji?

New Delhi, 24. maja (Tanjug). Po prepiranju indijskih političnih krogov se ameriška gospodarska pomoč Indiji v prihodnjem finančnem letu, ki se začneja junaja, ne bo zmanjšala. Po vseh ki krožijo v indijskih krogih, celo ni izključeno, da se bo ta pomoč zvišala. Letošnje finančno leto je bilo indiji odobrenih nad 100 milijonov dolarjev pomoči, od katere je doslej izkoriščenih 80%.

Sovjetski imperializem je nevarnejši kot tradicionalni imperializem 19. stoletja

Rangun, 24. maja (AFP, Reuter). Pod predsedstvom burmanskega ministra industrije U Kjav Nijena je bila včeraj v Kalavu seja koordinacijskega odbora azijske socialistične konference. Konferenca sama se bo začela jutri v Rangunu. Ko je začel zasedanje koordinacijskega odbora je U Kjav Nijen dejal, da je sovjetski imperializem nevarnejši kot tradicionalni imperializem 19. stoletja. Dejal je, da je azijska socialistična konferenca že januarja lani opozorila na nevarnost, ki grozi zaradi sovjetskega neokolonializma in neimperializma.

Po govoru burmanskega delegata je zastopnik socialistične stranke Vietnam Pan Van Ngoj podal poročilo o položaju v Indokini.

ZADNJI TELEGRAMI

HANOI, 24. maja. (r) Vietnamske enote na področju delte Rdečere so obnovile svoje napade na neko utrjeno postojanko francoske unije okoli 70 km južno od Hanoia. Francosko letalstvo je danes nadaljevalo napade na zbirališča in oskrbovalne kolone vietnamskih čet.

BONN, 24. maja. (r) Zahodnonemška policija je objavila, da je aretirala 4 vodilne člane KP Zahodne Nemčije in sicer bivša poslanca Walterja Fischera in Fritzja Rischeja ter člana izvršnega odbora KP Richarda Schäringerja in Karla Semkeja.

KARLSRUHE, 24. maja. (r) Pred zveznim vrhovnim sodiščem v Karlsruhe se je danes začela razprava proti Gronu Stiegowskemu, ki je obtožen vohunstva v korist Poljske. Trdijo, da ima Stiegowsky dvojno državljanstvo, nemško in poljsko. Stiegowsky je bil zaposlen pri zahodnonemški obrambni komisiji, dolžijo pa ga, da je za poljsko obveščevalno službo kopiral zaupne dokumente na mikrofilm.

Prevzeli so redakcijo

RIM, 24. maja (Tanjug). Novinarji, nameščeni in delavci neapoljskega časopisa »Il Mattino d'Italia« so zavzeli redakcijske prostore in tiskarno ter bodo sami izdajali časopis, čeprav so lastniki nameravali list ustaviti in prodati tiskarske naprave. Na sestanku so ugotovili, da sklep lastnikov časopisa ogroža njihov gospodarski položaj, zato bodo sami izdajali časopis in ne bodo dovolili raznašati naprav, dokler jim lastniki ne bodo ugodili.

Drugo revolucionarno
sodišče v Egiptu

Kairo, 24. maja (AFP). Egiptovski šerif Salim je izjavil, da so ustanovili drugo revolucionarno sodišče, da bi pospešili sodbo vstajnikov, ki delajo težave, razdiralnih elementov in sovražnikov Egiptusa. Prva naloga tega sodišča bo, da bo sodilo skupni oficirji in civilisti, ki so bili prijeti v obtožbo, »da so kovali zaroto proti sedanjemu režimu«.

Minister za nacionalno orientacijo Salim je izjavil, da so obtoženi nameravali izvesti državni udar in skušali vreči sedanjo vlado ter uvesti »rdeči režim«. Revolucionarni svet je potrdil sodbo za glavnega urednika časopisa »Al Gamhur al Mieri« Abdul Keirja Nagiba, ki je bil obsojen na 15 let prisilnega dela, ker »je bil v zaroti proti sedanjemu režimu in sodeloval s tujimi krogli«.

Križa v Ženevi

Stiri tedne je že, kar se je začela konferenca v Zenevi in prav nič ne kaže, da bi bili sedaj kaj bližje rešitvi vprašanja Indokine (ali Koreje). Pesimizem še vedno prevladuje in mnogi si ne obetajo veliko dobrega niti iz prizadevanj Krišne Menona, ki je v zadnjih dveh dneh imel po več ur trajajoče sestanke z vsemi šefi delegacij ali njihovimi namestniki. Če je res, da je prišel s predlogi, ki jih je postavila konferenca v Colombu, je malo upanja, da bodo nekatere delegacije postale kaj bolj razumevalne, saj so predlogi že tedaj naleteli na neugodne komentarje. Prizadevanje Indije je razumljivo, saj bi v primeru uspešnega posredovanja njen ugled v Aziji hudo narasel, vendar pa je kljub temu hvale vredno.

Drugo, kar pričakujejo opazovalci z veliko radovednostjo, pa je nastop Bidaulta in Edena, ki sta se oba vrnila s posvetovanj s svojimi vlada-ma. Pravi, da se bo že danes ali jutri pokazalo, ali je konferenca obsojena na propad ali ne. V vsakem primeru pa so zelo sumljivi komentari, ki pravijo, da je bila konferenca koristna že zato, ker je prišlo do izmenjave mnenj...

Vsekakor se bodo, kot so se sporazumeli, pogajali naprej o ustavitvi sovražnosti (kakor to določajo vsi dosedanja predlogi) in želeli bi bilo, da bi vsaj ta del pogajanj uspel. Vendar pa tudi tu napovedujejo težave, med katerimi prav gotovo ni na zadnjem mestu nepriljubljenost Ho Si Minha, da bi se umaknil iz Laosa in Kambodže, kar je sicer razumljivo, kar pa lahko zavleče pogajanja v nedogled.

Razlogov za napovedovanje neuspeha je še precej. Med bolj vidnimi je zlasti mnenje francoske delegacije, ki menja, da išče predrven način, kako bi zvalila krivdo za neuspeh na nasprotni tabor, tako, da bi Zahod lahko kljub vsemu dokazoval svojo dobro voljo. Američani baže menijo, da vzhodni tabor namenoma zavlačuje, da bi bil Ho Si Minh v čim boljšem položaju. Drugi prerokujejo, da se bo konferenca spremenila v posvetovanje strokovnjakov itd.

Ni tvečano torej trditi, da je po vseh znakih sodeč zaseda še vse premalo dobre volje za resnično reševanje vseh vprašanj in da je ženevska konferenca v krizi, ki jo bo morda prebolela, morda pa tudi ne.

Status Malte

Razgovori, ki so se začeli pretekli teden v britanskem ministrstvu za kolonije z delegacijo Malte pod vodstvom dr. Borge Olivierja, naj bi privedli do odločitve o bodočem statusu Malte. Od leta 1814 dalje je bila Malta britanska kolonija. V preteklem letu pa so malteški nacionalisti, ki jih vodi sedanji ministrijski predsednik dr. Olivier zahtevali, naj Velika Britanija prizna Malto status dominiiona ter neodvisnost, ki jo uživajo ostali britanski dominioni.

Kakor kaže, britanska vlada ni bila preveč voljna ugoditi želji malteških nacionalistov, po drugi strani pa se jim zaradi važnosti Malte za Veliko Britanijo tudi ni hotela zameriti. Zato jim je predlagala, da bi Malta postala del Združenega kraljevstva. S tem predlogom sta povezana dva osnovna problema, od katerih rešitve je odvisno, če bo dr. Olivier sprejel britanski predlog. Prvi je problem gospodarskega položaja Malte, drugi pa njenega zastopstva v britanskem Spodnjem domu. Malta se namreč gospodarsko ne more sama vzdrževati in je kot kolonija dobivala znatno pomoč Velike Britanije, ki pa bi pri spremembi statusu odpadla. Kar se pa tiče zastopstva v Spodnji zbornici smatrajo, da bi zaradi majhne večine, ki jo ima vlada v parlamentu imela Malta lahko važen vpliv.

Ker se je iz rladnih krogov izvedelo, da se bodo sedanji londonski razgovori, ki so se začeli v ministrstvu za kolonije verjetno nadaljevali v notranjem ministrstvu, smatrajo v političnih krogih, da je bil načelen sporazum o britanskem predlogu že dosežen, kajti v notranjem ministrstvu bi se lahko razgovarjali le o pogojih, ki jih postavlja delegacija Malte in ki se tičejo že omenjenih dveh problemov.

OGLASUJE V
SLOVENSKEM
POROČEVALCU

ZGODOVINA MU JE DALA IME TITO...

Po beli cesti smo odšli na desno, v Zagorje. Zrak, čist in opran od neprestanega dežja, je dišal kakor cvetje, s katerim se je vsa ta pokrajina odela v belo obleko, obrobjeno z zelenimi robovi polj.

To čudovito razkošno zatišje, ki je prepevalo z barvami, katere je mamilo komaj vstalo sonce, je bilo najčistejša poezija pejzažev. Tako je moglo videti samo na slikarskih platnih.

Cesta se je vijugala ter nas kakor v poletu nosila po zemlji, ki je rahlo valovila. Za vsakim novim ovinkom se je prikazala še vse večja lepota pokrajine. To je bila lepota tisočih modrih tonov, tisočih zeleno-belih, rdečih in rumenih prelivov, ki so se odkrivali po prostranih dobrih. In zrak je bil moder, nizke gore pa ponekod sive in vijoličaste, oblaki so blesteli in sipali zlato po mirnem

V razgovoru s svojim ljudskooboljskim učiteljem novembra 1952

ka, slavne hrvatske preteklosti.

Koliko gigantske in jeklene volje, volje in naporov je bilo potrebnih za zidanje vseh teh trdnih gradov, s katerih lin so žvižgale strelice.

Tu se je rodil deček Joža...

Vrata so se odprla in neka davna, ujeta tišina nas je napolnila.

Vse je tu tako kakor je bilo pred šestimi dolgimi desetletji.

Tu desno — soba družine Broz. V zimskih mesecih je ob visoki kmečki peči, ki jo z dveh strani obrobja klop in kjer se vedno stojata kolovrat in preslica, mati Marija predla volno. In medtem, ko je stara stenska ura, z dolgimi utežmi na tanki veržici, odbijala ure, ki so minevale, je starejši deček zibal majhno, navadno leseno zibelko.

V zibelki je spal otrok velikih modrih oči in nihče takrat v mračnem senjstvu ni mogel slutiti, kaj bo to dete nekega dne pomenilo za Hrvatsko, za vse narode Jugoslavije, ki se bo rodila, propadla in ponovno rodila pod njegovim vodstvom — spoštovana, močna in svobodna.

Tega leta, ko se je rodil kumrovski deček Joža, je imel Lenin že 23 let in je postal vodja petrograjskih marksistov.

Ko je bil deček Joža rojen, je minulo že devet polnih let od smrti Karla Marxa, ko pa je izpolnil tretje leto, je umrl Friedrich Engels.

To je bil čas starinskih redingotov, čas propadanja kmečkih gospodarstev in paverizacije kmetov, čas moči črno-rumene monarhije, čas krepitve pruskega militarizma, ki se je pripravil na uresničevanje »kajzerske« politike »Drang nach Osten«, to je bil čas avanturizma na področju letalstva, ki se ni bilo rojeno, čas prvih avtomobilov, ki so bili podobni izvoščkom, čas polaganja temeljev moderni industriji v svetu.

Ko je odrasel toliko, da je lahko razumel preprosto res-

majskega dne pred šestimi desetletji zagledal svet — težek, siv in poln trpljenja.

Oziral sem se po sobi. Široka zakonska postelja, na kateri si je odpočival telo po naporu na polju oče Franjo in na kateri se je boril s težkimi mislimi o revščini, lakoti in dolgovih.

Miza — hrastova, težka, še vedno čvrsto stoji na svojih trdnih nogah.

Površina mize je izrezljana od mnogih sledov noža. Ti sledovi spominjajo na dni, ko je mati Marija prav tu rezala tanke koščke koruznega kruha, tešče lakoto, ki je izzivala otroški jok.

Nekega takega dne, ko so otroci spet jokali od lakote in so bili starši nekje na obisku, se je mali Jože povzpela na podstrešje in tamkaj snel suho svinjsko glavo, ki sta jo oče Franjo in mati Marija hranila za Novo leto, ter z njo nahnal slabotne brate in sestre. Ko pa se je mati vrnila domov in spoznala, kaj se je zgodilo v njeni odsotnosti, so stekle po njenem nagubanem obrazu težke solze žalosti in bolečine.

mati Marija in pristavila kotliček z mlekom. Svetilka, moka, zidna vdolbina za mesenje kruha, sledovi dima po stropu in stenah. Na desni — mlinski kamen za žito in koruzo.

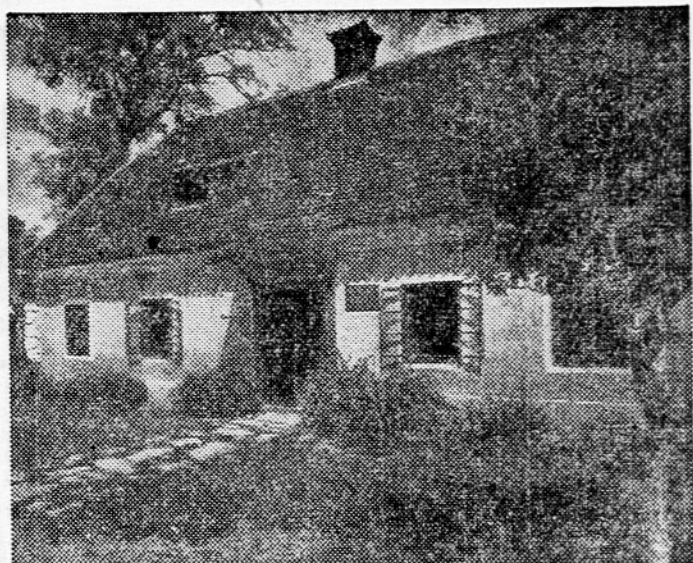
Ta mlinski kamen, starinski, od pamtveka, kakor iz Gubčevih časov, so vrteli toliko rodovi.

Ko je prihajal iz šole, je dečka Jožo poklicala mati v kuhinjo in tu je, kakor starejši bratje in sestre pred njim, vrtel okroglo kamnito ploščo ter mlet koruzo ali žito.

Stari Lojzek Uлама, njegov nerazdružljivi tovariš iz detinstva, živahen bister Zagorec, si je prižgal cigareto in odpil požirek zlatega zagorskega vina ter se spominjal minulih dni.

Leta, ki so prihajala za tem, so prinašala s seboj nove življenjske težave. Tako je deček Joža lepega dne zapustil rodno streho ter s spomini v srcu na tekoče srebro Sotle, iz katere valov je lovil klene in ščuke, na zelena polja, na plodne kumrovske vinograde, odšel v svet.

Deška leta, brezskrbna deška leta...

Rojstna hiša v Kumrovcu

Delali so s Titom

Pod stoletnimi kamnitimi hišami Kraljevice leži, kakor klin zabita med hribom in rto z borovim gozdom ladjedelnica, ki nosi ime tovariša Tita. Ze zdaleč, z ladijske palube, sem zagledal znani motiv: žerjave, ladijske skelete in grmade železa...

In medtem, ko pri drugih

gimi mizami, sem srečal mojstra Marijana Prandica in Ivana Mandekića, dva nenavadno živahna človeka.

Nd tem mestu pozabljaš govoriti o planu in delovnih uspehih ladjedelnikov delavcev. Tudi potrebno ni bilo karkoli uprati: sama sta spregovorila v hudourniku živčnih besed, zanešana v starih spominih na tovariša Tita, starih, a še vedno neposrednih in živih.

»Glej, tovariš! Prad tu je delal. Bil je dober mojster, strojni ključavničar. Z neko čudno močjo je privlačeval človeka. Govoril pa je, bratec, govori, kakor da bi iz knjige bral. In kolikor bolj smo ga poslušali, silneje smo ga ljubili. Stanoval je v majhni skromni hiši ob trgu... Vsak dan je prinašal mnogo knjig in brošur, na pa smo vsako črko požirali.

Po nekem štrajku so ga odpustili. Ej, mnogo časa je šlo minilo od takrat.

A nekega dne po končani vojni nas je nenadoma obiskal. Mi pa, stari ljudje, smo pohiteli kakor otroci, da mu spet stisnemo roko.

Ko si je takrat ogledoval ladjedelnico, je zadovoljno kimal z glavo, ko pa je vstopil v delavnico, se je zagledal v kot in nenadoma spregovoril:

»Tu, ob mojem mestu, je bila neka majhna pregrada...«

Pomislil, tovariš predragi, po tolikih letih se je spomnil majhne pregrade!

Tako sta pripovedovala stara mojstra.

S Titom sta preživela leto dni v času, ko delavcem niso izplačevali mezd, ko so gradili ladje za bogataše, jahte za Angleže in navadne lesene čolne. Ko jim je Tito odprl oči, jih je pripeljal do spoznanja, da se bo samo z bojem delavskega razreda lahko in da se bo morala nekega dne zrušiti trha družba buržujev.

Kmalu po Titovem odhodu iz podjetja je le-to padlo v konkurz, delavci pa so zapustili ladjedelnico in se razkropili v iskanju zaslужka na vse vetrove.

A vrnili so se po zmagi delavskega razreda.

Ob slovesu mi je eden izmed njih ponudil roko, se nekako v zadregi prestopil z noge na nogo in tiho šepnil:

Tako so jokali, dolgo in brez glasu, v mnogih zagorskih hišah. Ta slika se je vtisnila v spomin dečka Jože in za večno ostala v njegovem srcu...

Na steni — starinsko ogle-dalo, uokvirjeno v les, katerega strani je krasil zagorski narodni motiv — ročno delo matere Marije. Velika skrinja s kakor sneg belim perilom. Zitno klasje na keramični vazli — simbol plodnosti in hišnega blagostanja, ki se ni nikoli uresničilo, bela povsemna volne in prediva...

Skozi ozka vrata smo vstopili v otroško sobo. Postelja, skrinja za otroško perilo, okno, obrnjeno na dvorišče, na katerem je nekoč dremal zvesti kodrasti pes Polak, večno sprt z muhami, ki so ga motile v sladkem lenarjenju.

Zdaj je soba prazna. Otroci ni več. — Mnogi niso več med živimi, drugi so že srednjih let, s polnimi hišami sinov in vnukov.

Korak časa!

Zapuščena je tudi kuhinja. Vendar je v njej vse tako, kakor da bo vsak hip vstopila

Dečkova pot je vodila skozi tegobe učenja obrti, skozi mračno jesensko galicijsko deževje, kjer so hrvatski domobranski polki krvaveli za tuje interese, vodila je skozi zapore in robije, skozi štrajke in izgone, skozi ilegale in ljudsko revolucijo, do zgodovinske veličine, ki jo je svet priznal.

Na tako pot je nekega jesenskega dne 1907. leta odšel Joža, deček iz Kumrovcu.

Za njim je ostala nevidna pesem polja in neba, sonce je vstajalo, njive so ga pozdravljale z dišavo oranja in cvetja, njegove zenice pa so vsrkale vso modrino gora, ki jih je ljubila.

Za njim je ostalo rodno Zagorje.

Deček je šel nasproti velikim letom, ki so prihajala.

Deček je šel nasproti zgodovini.

In ko sta se v svitu zarje svobode srečala na prostanstvu Jugoslavije, v žarkih bitkah sovražnih ofenziv, sta postala eno — on, deček iz Kumrovcu in zgodovina...

Branko Popović

obzorju, ki je obrobil čudoviti pejzaž.

Foleg bele ceste — gaji polni ptic, potoki, ki režejo zelene polja, plavalasi otroci v kratkih srčicah, krepki fantje, držče za povodec močne polštajerske konje rumenih repov, babice na dvoriščih, polnih perutnine, kodrasti psi, ki z gromkim laježem spremljajo naše vozilo, mladina na poljih, starci, ki vlečejo iz svojih pip sive oblake dima — vse to je Zagorje.

Kako lepo je Zagorje!

To ni Slovenija, a tudi ni Srbija, ne Bosna, ne katere koli druga pokrajina naše zemlje. To je čudežna zbirka vseh najlepših lastnosti naše domovine. Nekaj posebnega je, nekaj, kar nalikuje zdaj na Slovenijo, zdaj na Sumadijo, pa spet na edinstveno lepoto bosanske pokrajine.

Dotlej še nikoli nisem videl Zagorja. Pri tem prvem srečanju z njim pa so mi prišli na misel stihii Avgusta Matose. In zadelo se mi je, da še nihče nikoli ni dal jasnejše slike njegove lepote, kakor on.

»Polje, zubor, brežuljak i gaj

Od tajne boli ko da vječno pate,

Jer tu se rodi Kovačić i Gaj,

Taj krasni kraj je Gupčev zavičaj

I krvav udisaj...«

Te gore so dale Gubca in Gaja, kakor so šumadijske dale Karadjordja in Miloša.

Te gore so rodile Tita.

Pesem je nekoliko starinska, z dolgim, neopisnim pripetkom, ki je kakor zvesti spremljevalec težkega življenja. Ta pripev je kakor čuvaj zemlje, kakor glas življenja, kruha, krvi, znoja, kakor glas vstaje in večnih uporov. Neopisna je ta pesem, kadar odtrgana s srca zazveni po poljih, se dvigne z zrakom v sonmrake, pa prepluje dalje in poleti pod strehe majhnih zagorskih hišic, v duše in srca.

To je težka, daljna pesem, globlja in težja od besed, pesem zemlje, pesem Gubčevih kmetov, ki so umirali za staro pravdo, za to lepoto, za ta zemeljski mir, tam daleč v temnih davninah zgodovine, ta pesem junakov s Kušperskega in Krškega polja.

Do tistega jutra nisem še nikoli videl Zagorja, vendar sem si prav tako zamišljal pokrajino, v kateri bi se naj rodil deček, ki so ga iz ljubni klicali Joža, kateremu pa je zgodovina dala ime Tito.

Na visokih gričih so kakor kamnita kljubovanja, kakor stisnjene pesti, namenjene tujcu in predzrežu, trdni gradovi hrvatskega srednjega ve-

Tu, v zatišju gora in gričev samevajo zdaj stari gradovi, sameva doba, davno minula. Te gradove pa je preživelo Zagorje, ki ga zdaj občudujemo z bele ceste.

Na Okroglicu septembra 1953

To je, torej, zibelka Gubca in Tita!

Spustili smo se v ozko, strmokliso. Sofer srednjih let, Zagorec, tudi sam zanešen za lepoto pokrajine, iz katere je pred 20. leti odšel v svet s trebluhom za kruhom, je vozil polagoma. Nato je pokazal z glavo na desno, v daljavo in dejal, da je tam Gubčeva Stube.

Naenkrat smo zapustili klisuro. Kumrovac!

Očem se je pokazal čudovit zagorski okvir v srebru Sotle. Čudna je romantika tega pejzaža. Z vseh strani so se planinska rebra polagoma spustila v dolino, tu pa so našla svoj mir, valovec in ublažujoč se v okroglaste griče. Narava se je tu posvetila samo enemu cilju — ustvarjanju.

Vse govori o skorajšnjih sadovih: dolga, široka in zelena ploskev njive, ograjene z živo mejo, sadovnjaki v nemiru cvetenja, zeleni vinogradi, razprostirajoč se v nedogled — kakor da je smisel vsega pejzaža v nekem velikem dozorevanju, v plodnosti, v poletju in jeseni, ki prihajata.

»Tu se je rodil tovariš Tito...«

Besede, s katerimi smo se srečali ob vходу v ljubko, zagorsko hišo,

nico o lakoti, ki je vladala v Zagorju in ne samo tam, je deček začutil z vso svojo deško dušo strašno revščino, ki se je kot demonska sila znesla nad njegovim ljudstvom, in ki je tako pogosto gostovala tudi v njegovi rodni hiši. V njej je tudi on sam nekega takega

»Otroci svoje rojine vasi v Kumrovcu

Na manevrih JLA septembra 1953

lavce, ki so nekoč delali s Titom.

V resnici. V mehanični delavnici je na nekem stebur uokvirjena maršalova slika, niže pa je s skrbno roko napisano:

»Tu je delal Tito od 21. septembra 1925 do 2. oktobra 1926. leta. V delavnici, polni mladih ljudi, ki so delali za dol-

»Glej, danes hitijo z vseh strani štafete s pozdravi in voščili za rojstni dan maršala Tita. Če bi bili nekoliko mlajši, mi njegovi stari tovariši, bi tudi mi ponesli štafeto. A vendar. Ko boste pisali o naši ladjedelnici, povejte: namesto štafete ti pošiljamo naše tople pozdrave in misli...«

R. D.

